KUNTA LIITTO

Kunnat ja sote tulevalla valtuustokaudella

Tehyn Kuntapäättäjäseminaari

13.2.2021

Tarja Myllärinen

https://www.kuntavaalit.fi/

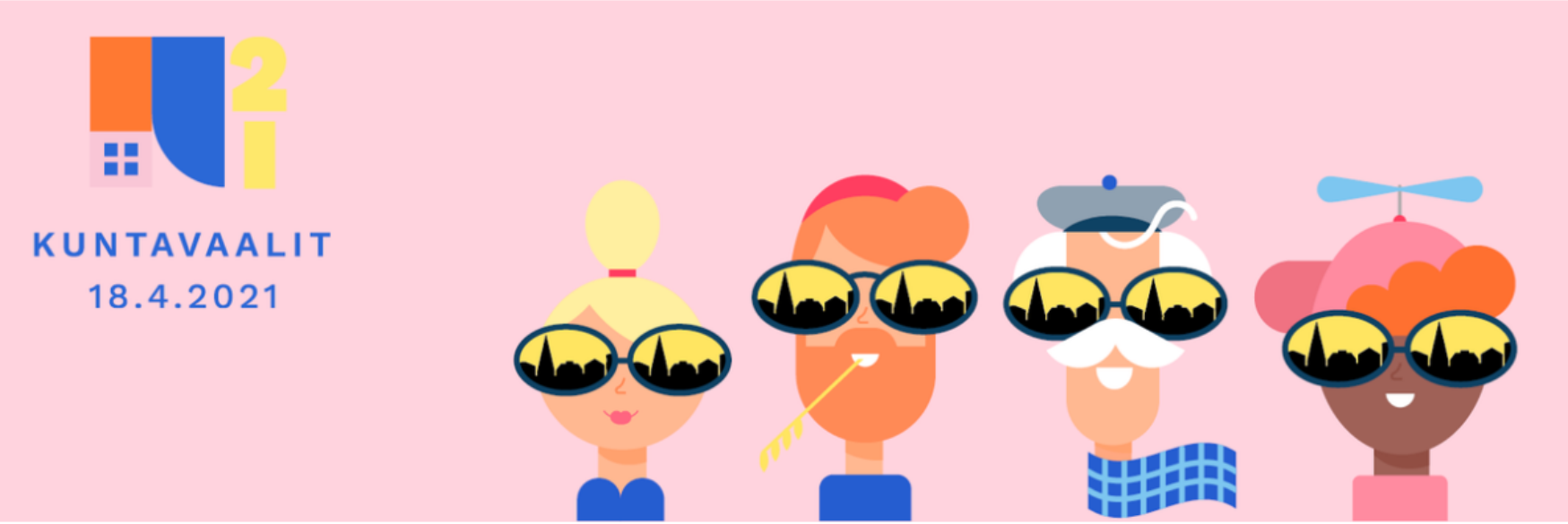

Seuraavat kuntavaalit järjestetään 18. huhtikuuta 2021. Silloin meillä on mahdollisuus valita, kuka meitä edustaa kuntien päättävissä elimissä. Kuntavaalit ovat meille ennen kaikkea lähidemokratiaa edustavat vaalit, joissa valitaan ne päättäjät, jotka ovat lähimpänä jokapäiväistä arkeamme. Kaiken takana on kunta!

KUNTA LIITTO

Päätöksenteko kunnassa

- **Kuntien toimintaa ohjaa poliittinen päätöksenteko.**
- Kunnan ylin päättävä elin on asukkaidensa valitsema **valtuusto**, jonka jäsenet valitaan kuntavaaleilla neljäksi vuodeksi.
- Valtuusto vastaa kunnan taloudesta ja toiminnasta.
  - Valtuusto valitsee kunnan-/kaupungin johtajan tai pormestarin
- Valtuusto valitsee jäsenet **kunnanhallitukseen**, jonka tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät asiat ja panna toimeen valtuuston päätökset.
- Valtuusto valitsee myös **lautakunnat ja muut toimielimet.**
  - Valiokuntamalli lautakuntien vaihtoehtona

- Kuntien **itsehallinnosta säädetään perustuslaissa.**
- Kunnan hallinnosta, taloudesta, toiminnasta, asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista jne. säädetään **kuntalaissa.**

Suomessa on 309 erilaista kuntaa

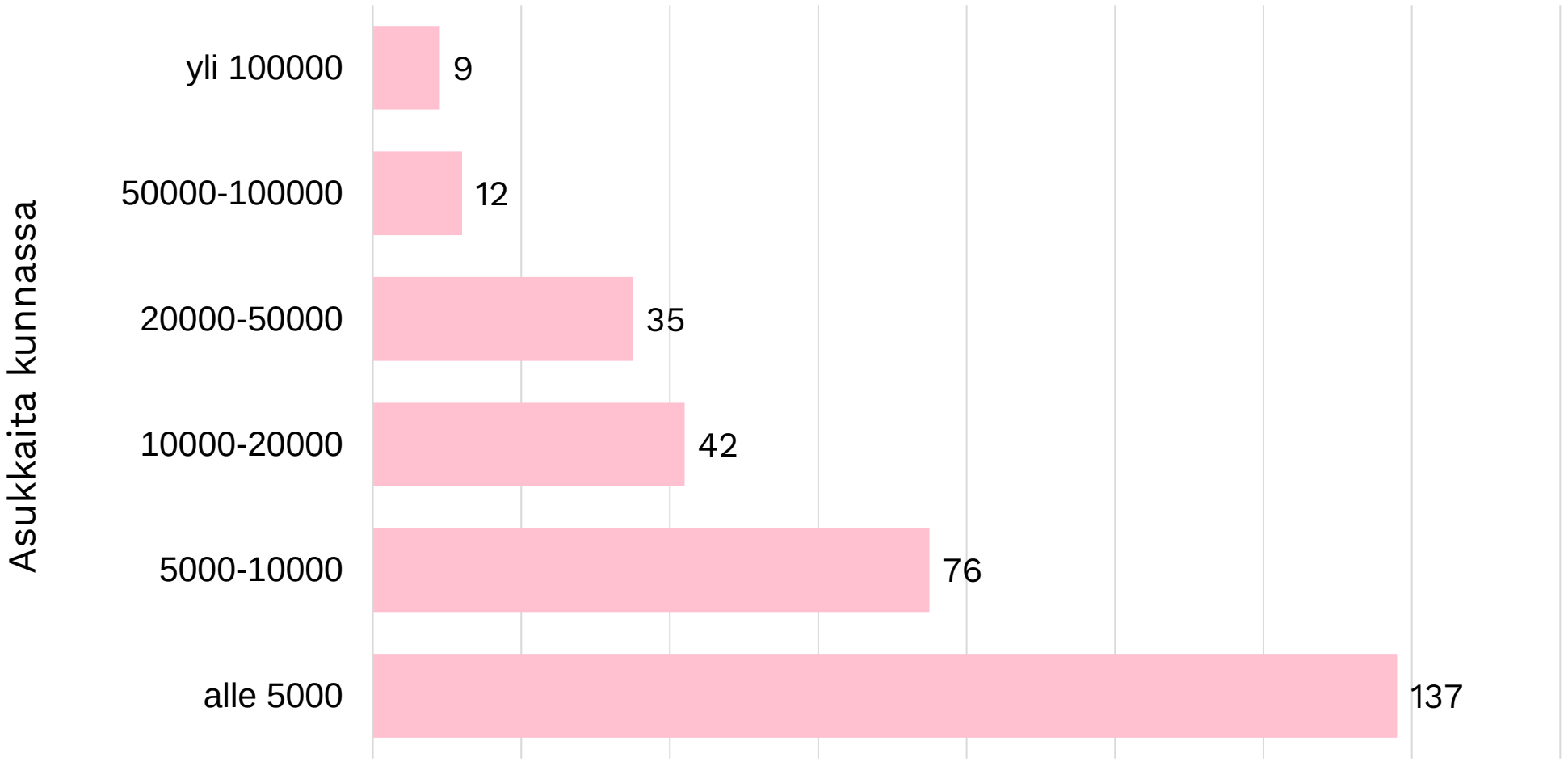

Suomen suurimman kunnan, Inarin sisään mahtuisi 2 889 Kauniaista

Suomen suurin kunta on Inari ja pienin on Kauniainen.

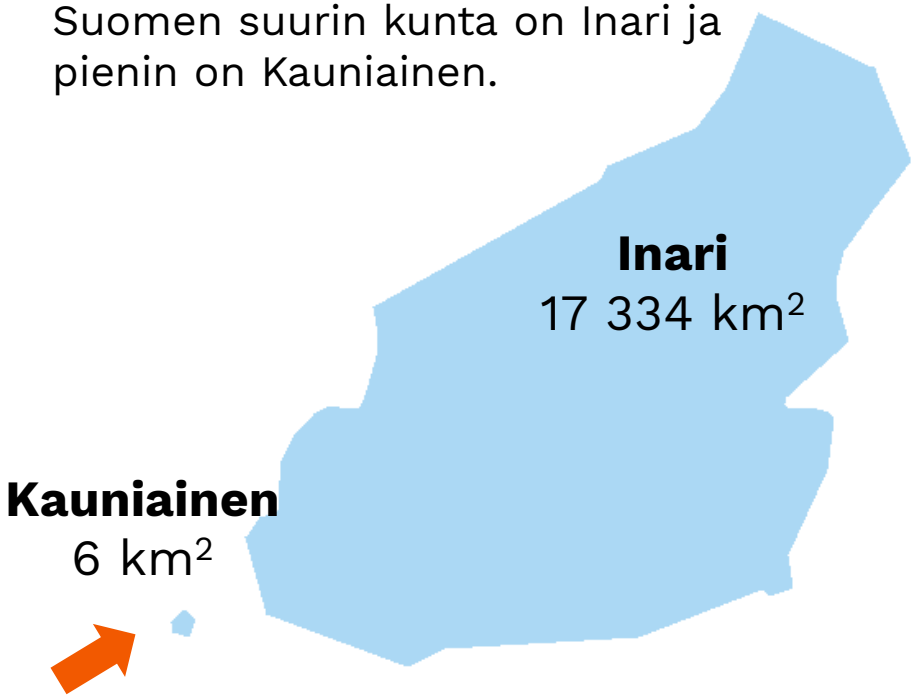

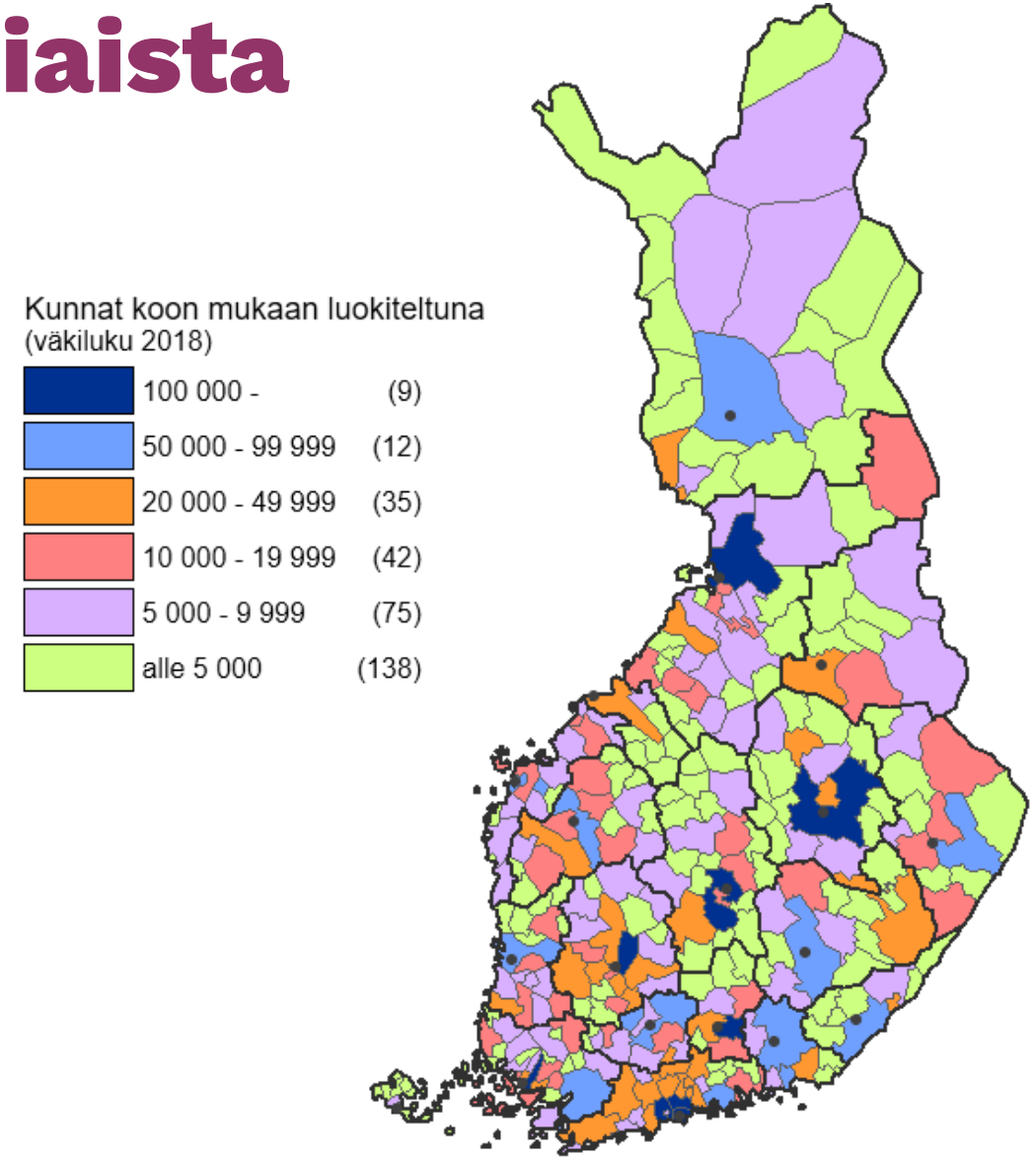

Perusterveydenhuollon ja sosiaali-palvelujen järjestäminen 2020

Kunnat yhteensä, Manner-Suomi	**294**
Kunta järjestää palvelut itse	**74 kuntaa, väestöstä 48 %**
Yhteistoiminta-alueet yhteensä	**59, kuntia 220, väestöstä 52 %**
Kuntayhtymiä	33, kuntia 158
Vastuukuntamallin yt-alueita	26, kuntia 62

Yhteensä 61 kuntaa, jotka ovat siirtäneet vain terveydenhuollon tai osia sosiaalihuollosta yhteistoiminta-alueelle.

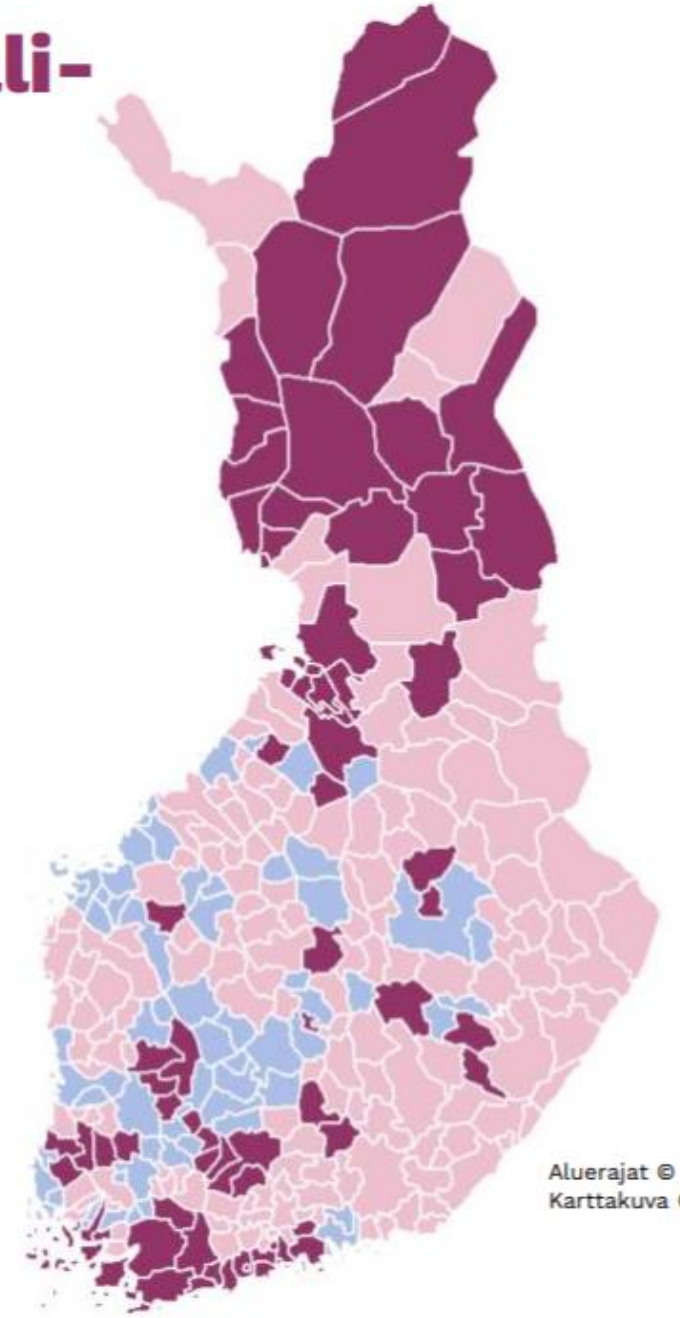

Kunta järjestää
Kuntayhtymä järjestää
Vastuukunta järjestää

Aluerajat © MML 2020
Karttakuva © Kuntaliitto/MS

KUNTA LIITTO

Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon ulkoiset käyttökustannukset[1)]

mrd. €, Kunnat ja kuntayhtymät

Käyttökustannukset = Toimintamenot + Poistot ja arvonalentumiset + Vyörytyserät

Vuodet 2000-2015 eivät ole, tilastouudistuksen vuoksi, täysin vertailukelpoisia viime vuosien kanssa.

Ei sisällä kuntien ja kuntayhtymien keskinäisiä palveluiden ostoja.

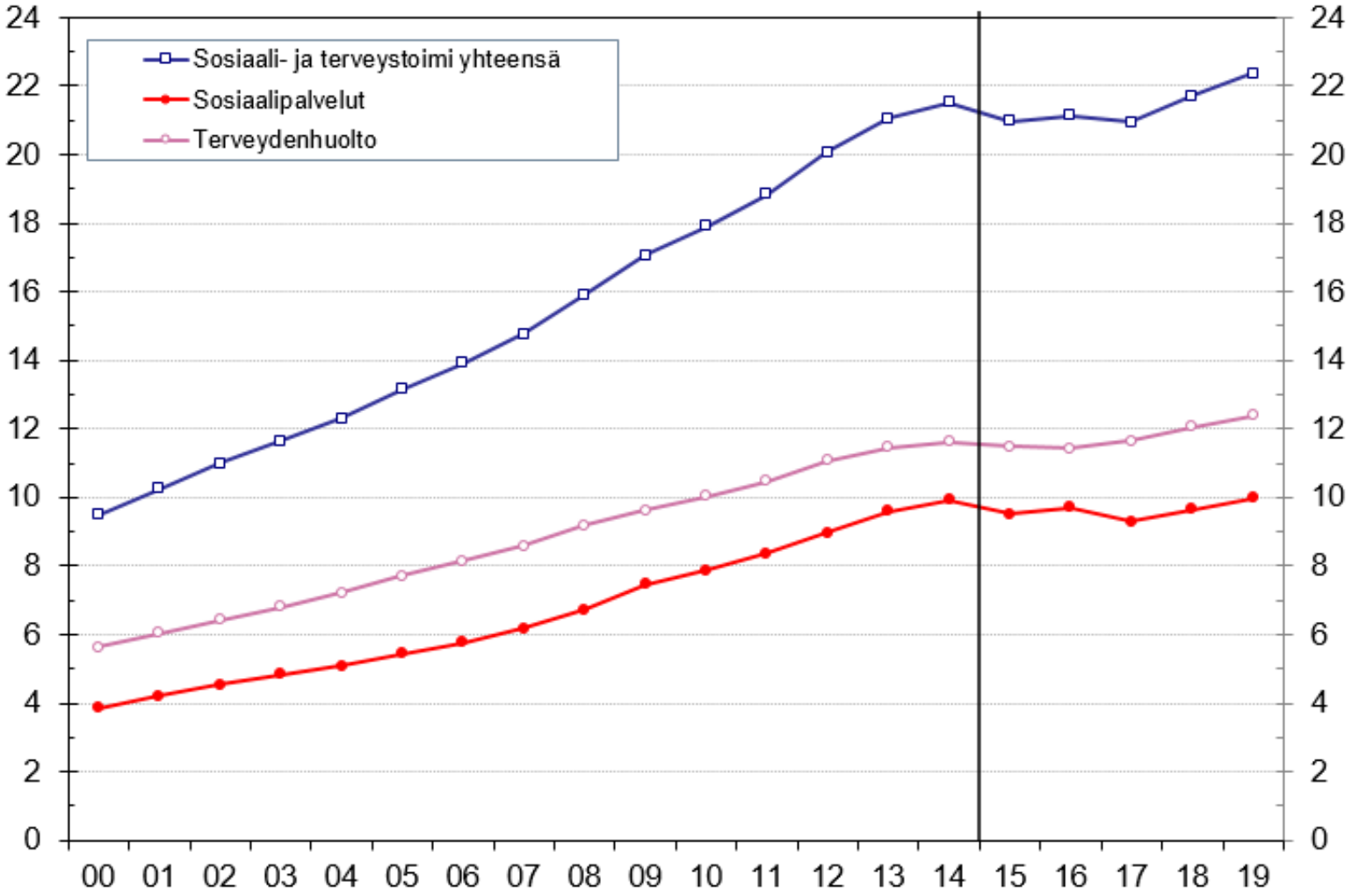

Lähde: Tilastokeskus
Päivitetty: 23.9.2020/MM

KUNTA LIITTO

Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon ulkoiset käyttökustannukset[1)] indeksoituna, Kunnat ja kuntayhtymät

Käyttökustannukset = Toimintamenot + Poistot ja arvonalentumiset + Vyörytyserät

Vuodet 2000-2015 eivät ole, tilastouudistuksen vuoksi, täysin vertailukelpoisia viime vuosien kanssa.

Ei sisällä kuntien ja kuntayhtymien keskinäisiä palveluiden ostoja.

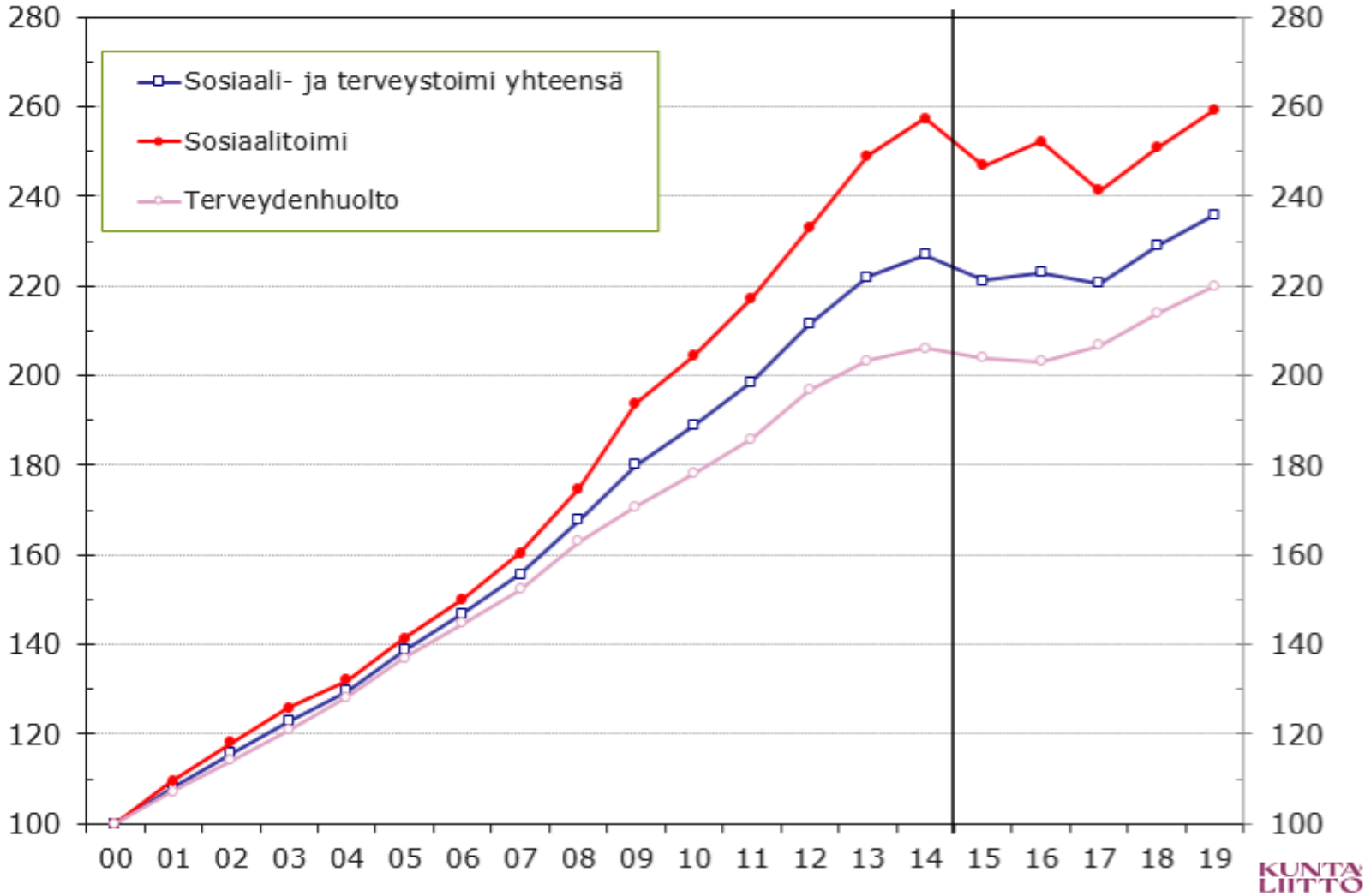

Lähde: Tilastokeskus
Päivitetty: 23.9.2020/MM

Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset[1)] vuonna 2019 €/as

1) Nettokustannukset =(Toimintakulut + Poistot ja arvonalentumiset + Vyörytyskulut) - (Toimintatuotot + Vyörytystuotot + Valmistus omaan käyttöön sekä valmistevaraston muutos)

2) Lastensuojelun laitos- ja perhehoito, Lastensuojelun avohuoltopalvelut sekä muut lasten ja perheiden avopalvelut

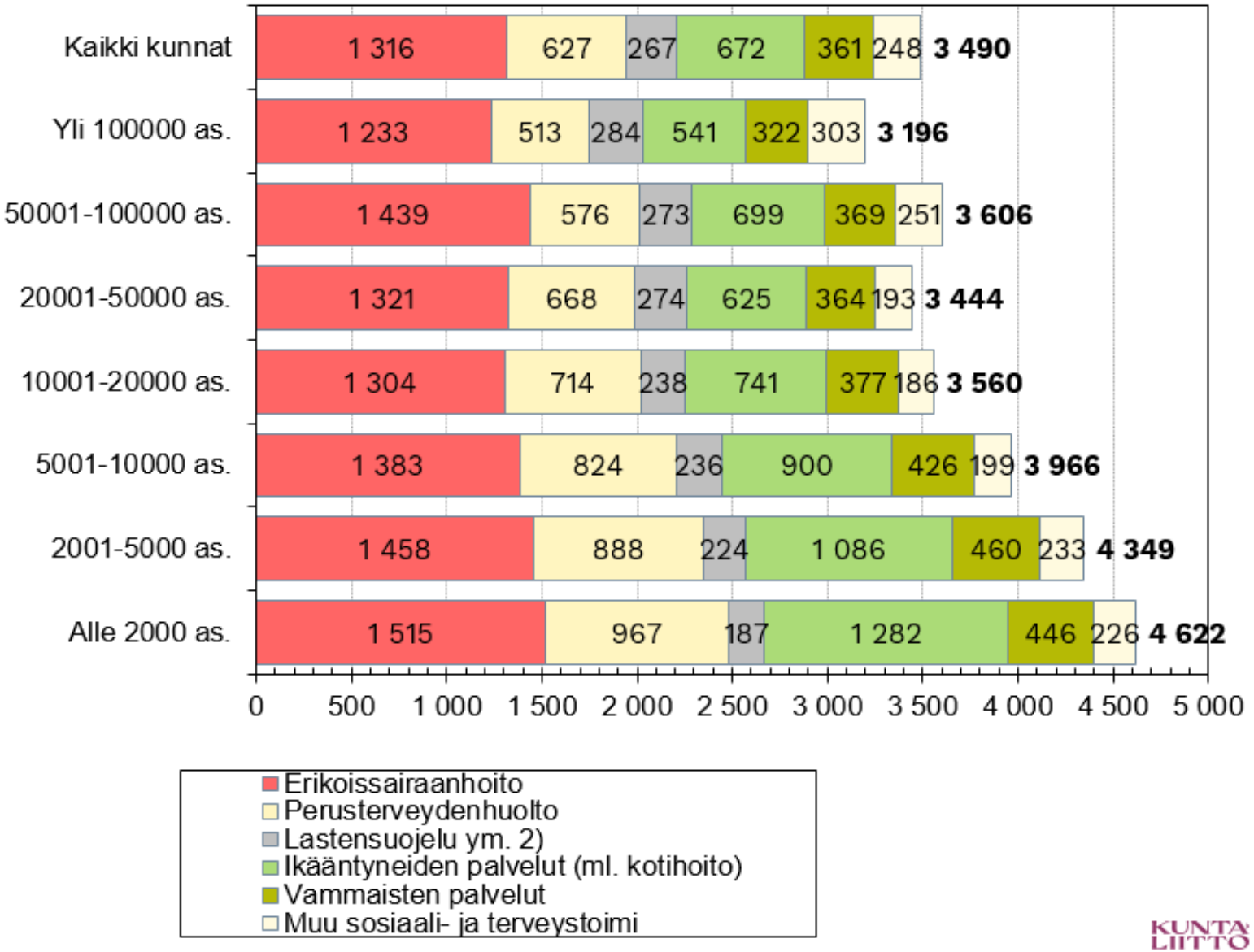

Lähde: Tilastokeskus
Päivitetty: 15.9.2020/MM

Sote-uudistuksen aikataulu 2020–2022

Muuttaa ja vaikuttaa seuraavalla valtuustokaudella

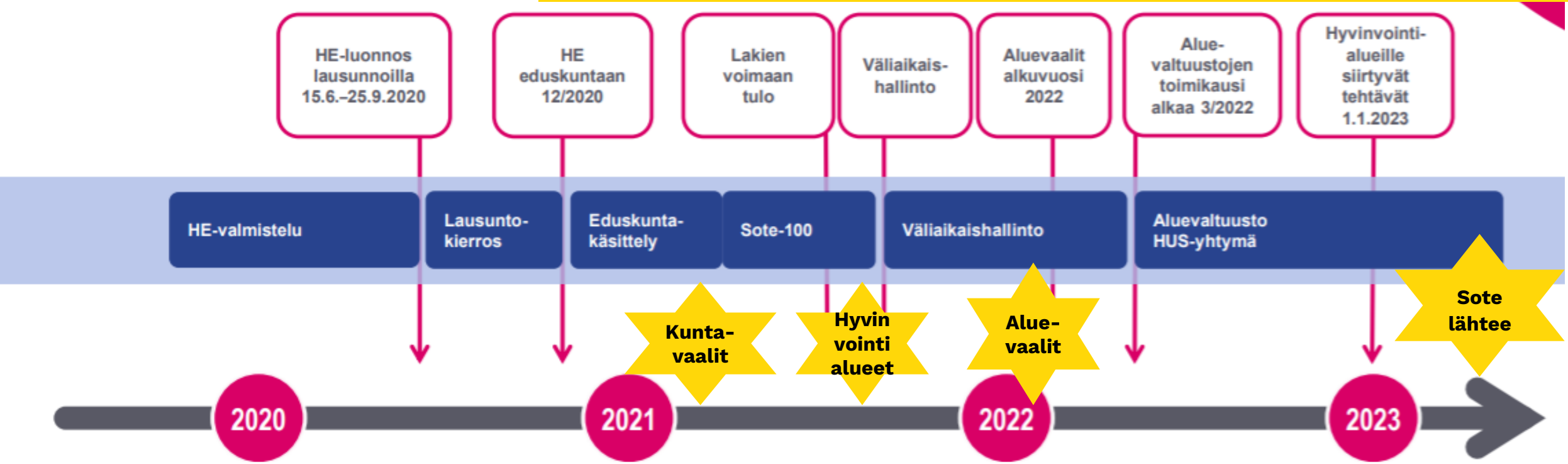

Huhtikuussa 2021 valittavat valtuustot vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollosta 31.12.2022 saakka ja sen jälkeen kaikista muista kuntien tehtävistä.

Kuntien ja kuntayhtymien talous nyt ja tulevaisuudessa (2019 vs.2023)

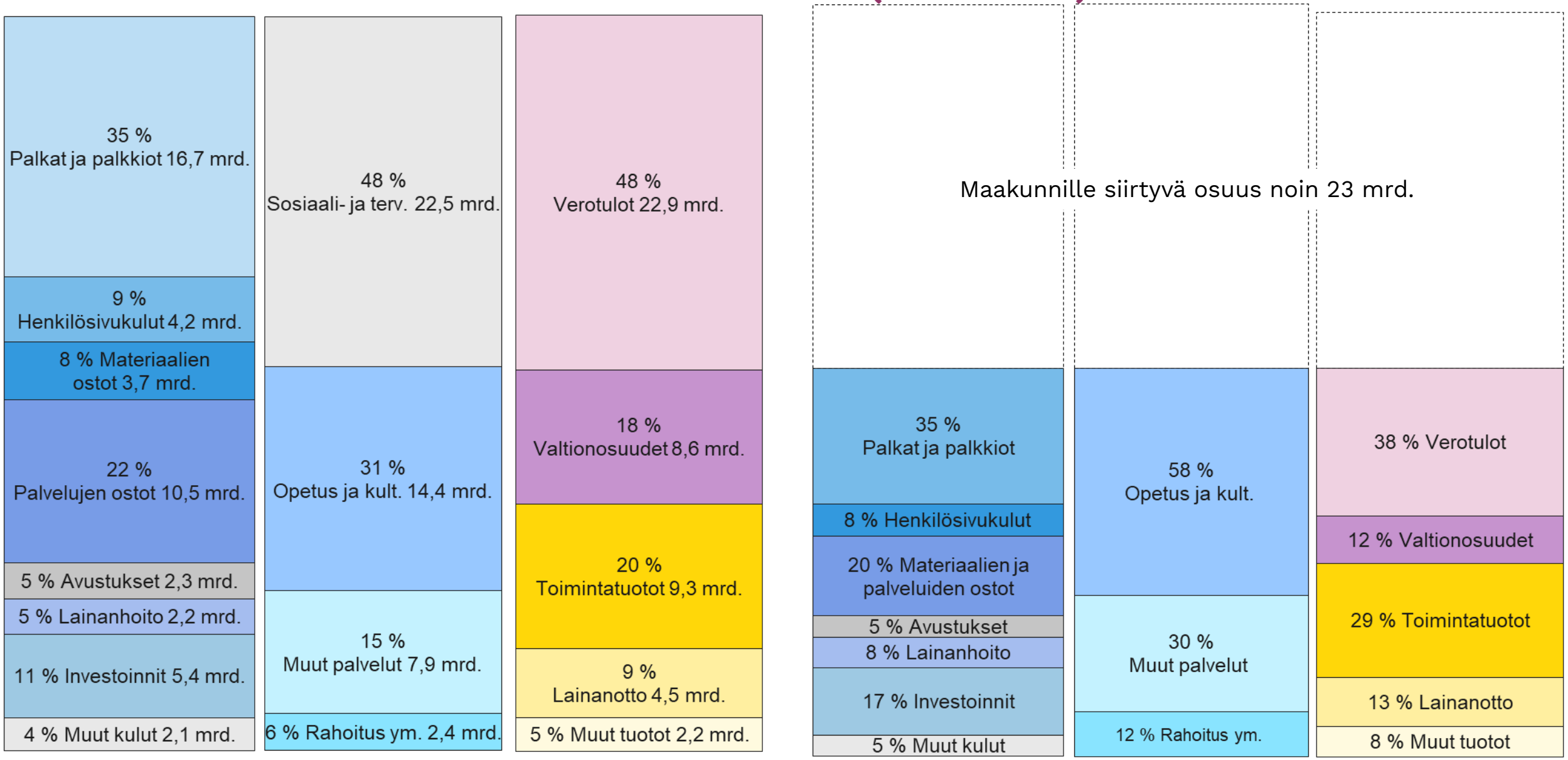

Kuntaliitto/MM 10.9.2020 Lähteet: Kuntaliitto, Tilastokeskus, VM, Luvut vuoden 2019 hintatasossa.

Perustettaville hyvinvointialueille siirtyvä

Sote ja pelastustoimi on 23 miljardin euron kokonaisuus

Hyvinvointialueille siirtyy soten ja pelastustoimen menoja kunnista ja kuntayhtymistä yhteensä 22,9 mrd. euroa vuoden 2019 tasolla (bruttomenot).

- Käyttötuotoilla eli maksu-, myynti- ja muilla tuloilla tästä rahoitettiin **3,2 mrd. euroa**.

- Loppuosan ts. **nettomenot 19,7 mrd. euroa** kunnat rahoittivat verorahoituksella eli veroilla ja valtionosuuksilla.

Tämän verran rahoitusta siirretään kunnista valtiolle alueiden rahoitusta varten.

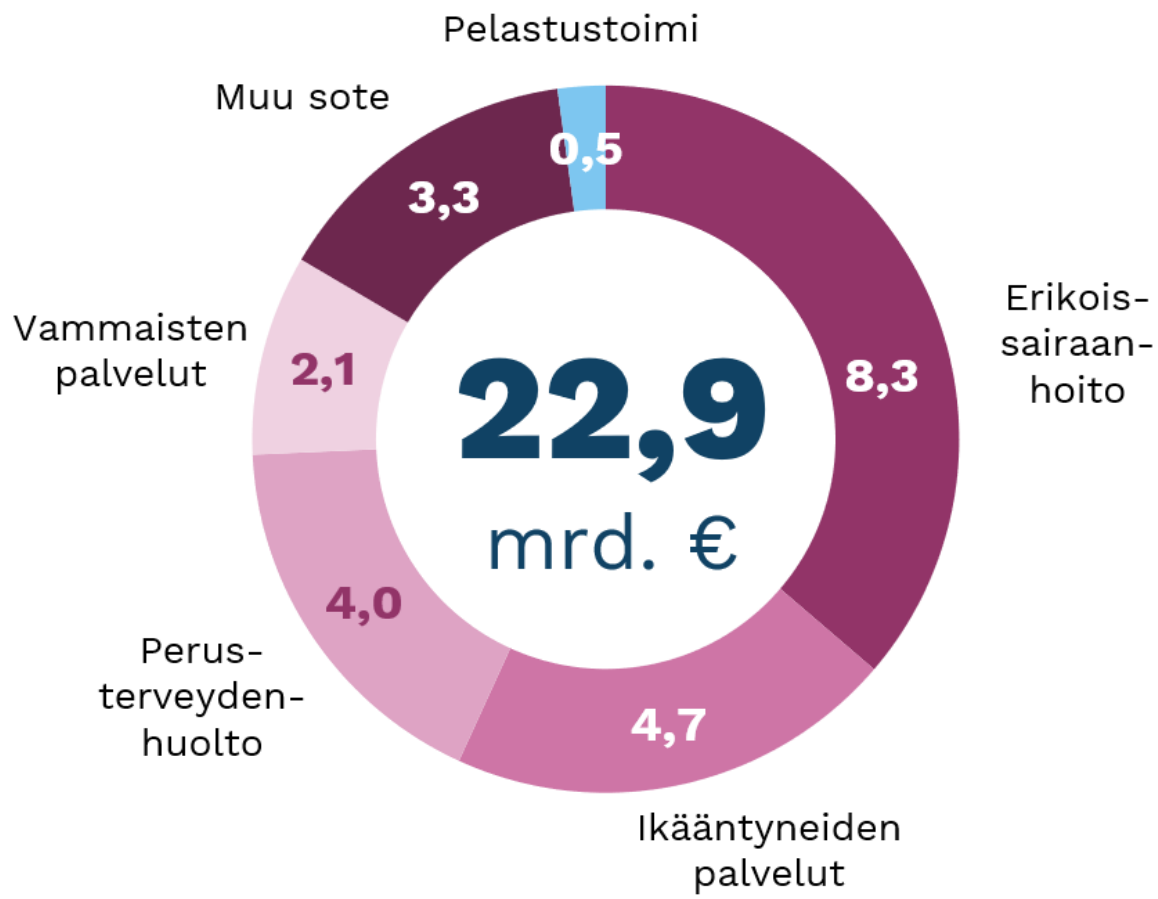

Sote-uudistuksen siirtolaskenta

Kuntien tulojen siirto valtiolle maakuntien rahoitusta varten

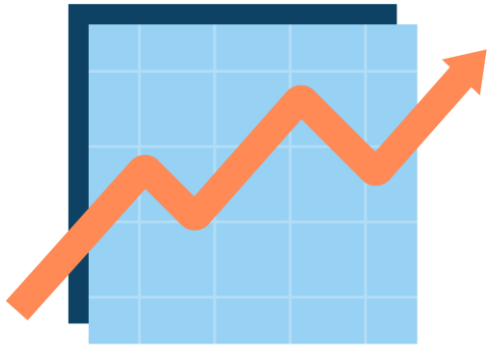

	6/2020 mrd. €	10/2020 mrd. €
Siirtyvät kustannukset	19,1	19,9
Leikattava yhteisövero	-0,56	-0,57
Leikattava valtionosuus	-6,4	-6,5
Kunnallisverosta leikattavaksi jäävä osuus (mrd. euroa)	-12,1	-12,8
→ mikä johtaa kunnallisveron leikkaukseen ko. %-yksiköllä	12,63 %-yks	13,26 %-yks

HUOM!
Kunnallisverosta leikattava prosenttiosuus on laskennan **lopputulos** – ei laskentaa ohjaava suure!

Prosentti siis muuttuu kustannusten, valtionosuuksien ja yhteisöveron muuttuessa.

KUNTA LIITTO

Hyvinvointialueet 2021
hallituksen esityksen mukaan

Asukasluvut 31.12.2019

Etelä-Karjala	127 757
Etelä-Pohjanmaa	193 207
Etelä-Savo	94 056
Helsinki	653 835
Itä-Uusimaa	97 613
Kainuu	72 306
Kanta-Häme	170 925
Keski-Pohjanmaa	68 158
Keski-Suomi	272 898
Keski-Uusimaa	197 529
Kymenlaakso	164 456
Lappi	177 161
Länsi-Uusimaa	470 217
Pirkanmaa	519 872
Pohjanmaa	175 923
Pohjois-Karjala	164 465
Pohjois-Pohjanmaa	412 830
Pohjois-Savo	289 261
Päijät-Häme	206 315
Satakunta	216 752
Vantaa-Keravan	270 531
Varsinais-Suomi	479 341
Manner-Suomi yhteensä	**5 495 408**

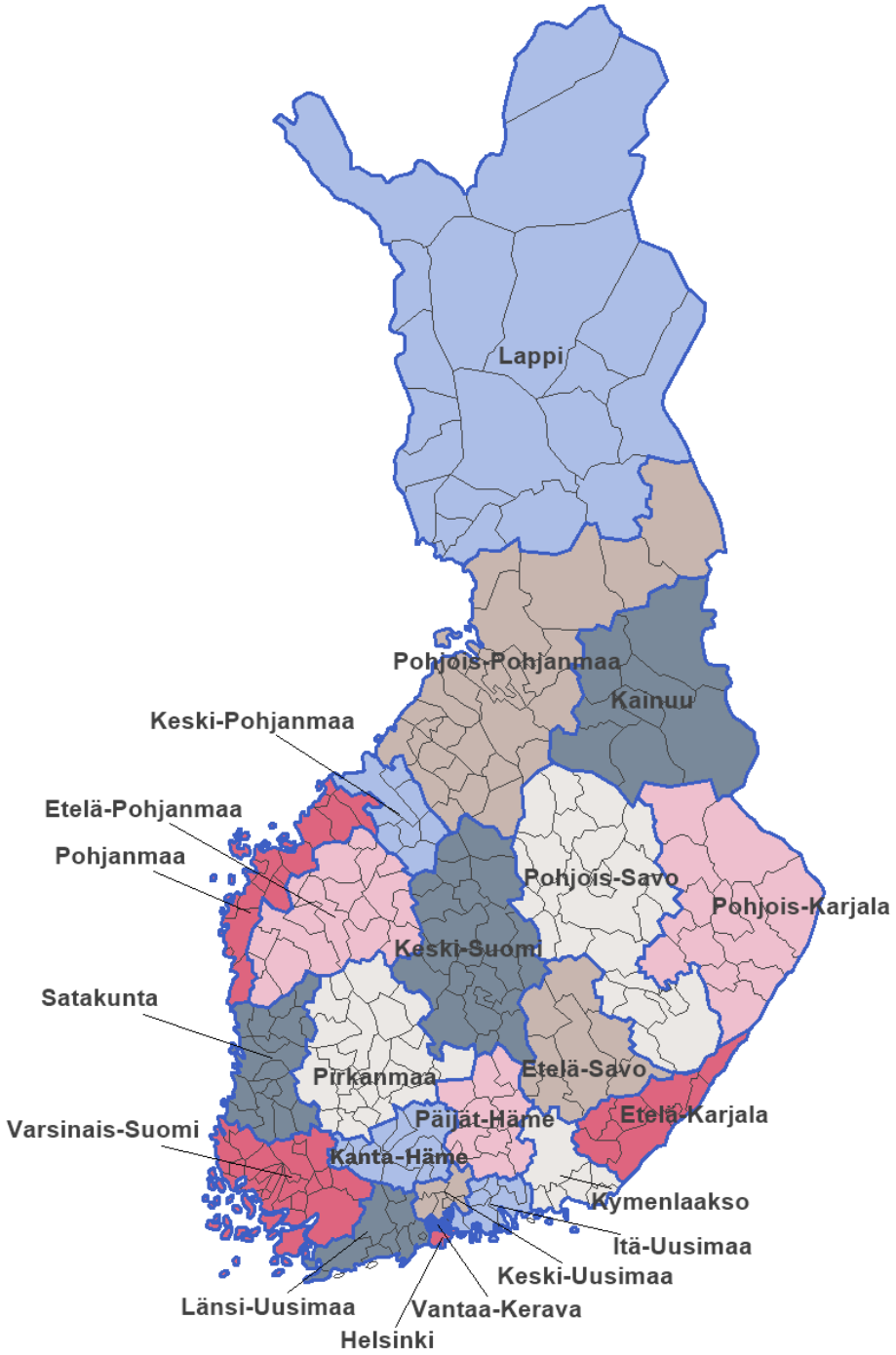

KUNTA LIITTO

Muutoksen mittakaava

Muutos koskee suoraan >200 organisaatiota

Sote- ja pelastustehtäviä siirtyy n. 130 kunnalta ja n. 50 kuntayhtymältä

194 000 (46%) siirtyvää työntekijää

Kuntasektorilla työskentelee muutoksen jälkeen n. 43% julkisen hallinnon työntekijöistä

23 mrd€ kuntataloudesta hyvinvointialueille

Kuntatalous puolittuu ja kuntien tuloveroprosentti laskemassa yli 13%

Sosiaali- ja terveyspalvelut 2021-2022

- **Kunnat ja kuntayhtymät järjestävät ja tuottavat sote-palveluja vuosina 2021 ja 2022.**
- **Valmistelu** vie runsaasti resursseja sekä hallinnosta että palvelutuotannosta.
- **Uuden valtuuston kuntastrategiassa on valmistauduttava uuteen kuntaan**
- Samaan aikaan on huolehdittava sote- ja muiden kuntapalvelujen **jatkuvuuden turvaamisesta siirtymävaiheessa.**

- Kesällä 2021 perustettavien **hyvinvointialueiden väliaikaishallinto** vastaa hyvinvointialueen hallinnon ja toiminnan käynnistämisestä, kunnes aluevaltuusto on valittu tammikuussa 2022 ja aluevaltuuston valitsema aluehallitus aloittanut toimintansa.
- Väliaikaishallinto selvittää ja valmistelee mm: **henkilöstön ja omaisuuden siirrot, sopimusten siirrot ja ICT-ratkaisut**

Kuntien rooli voi muuttua edelleen – Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien selvitystyö

- Tavoitteena oli selvittää, millä edellytyksillä ja **mitä tehtäviä voitaisiin siirtää kunnilta, kuntayhtymiltä** ja valtiolta hallitusohjelman mukaisesti muodostettaville kuntaa laajemmalla alueella oleville **itsehallinnollisille alueille.**

- Työryhmän ehdotus: hyvinvointialueille siirrettäisiin kuntien nykyisin hoitamat ympäristöterveydenhuollon tehtävät vuonna 2026.

- Lisäksi **esitetään harkittavaksi monialaisten maakuntien tehtävien laajentamisen jatkotarkastelua**

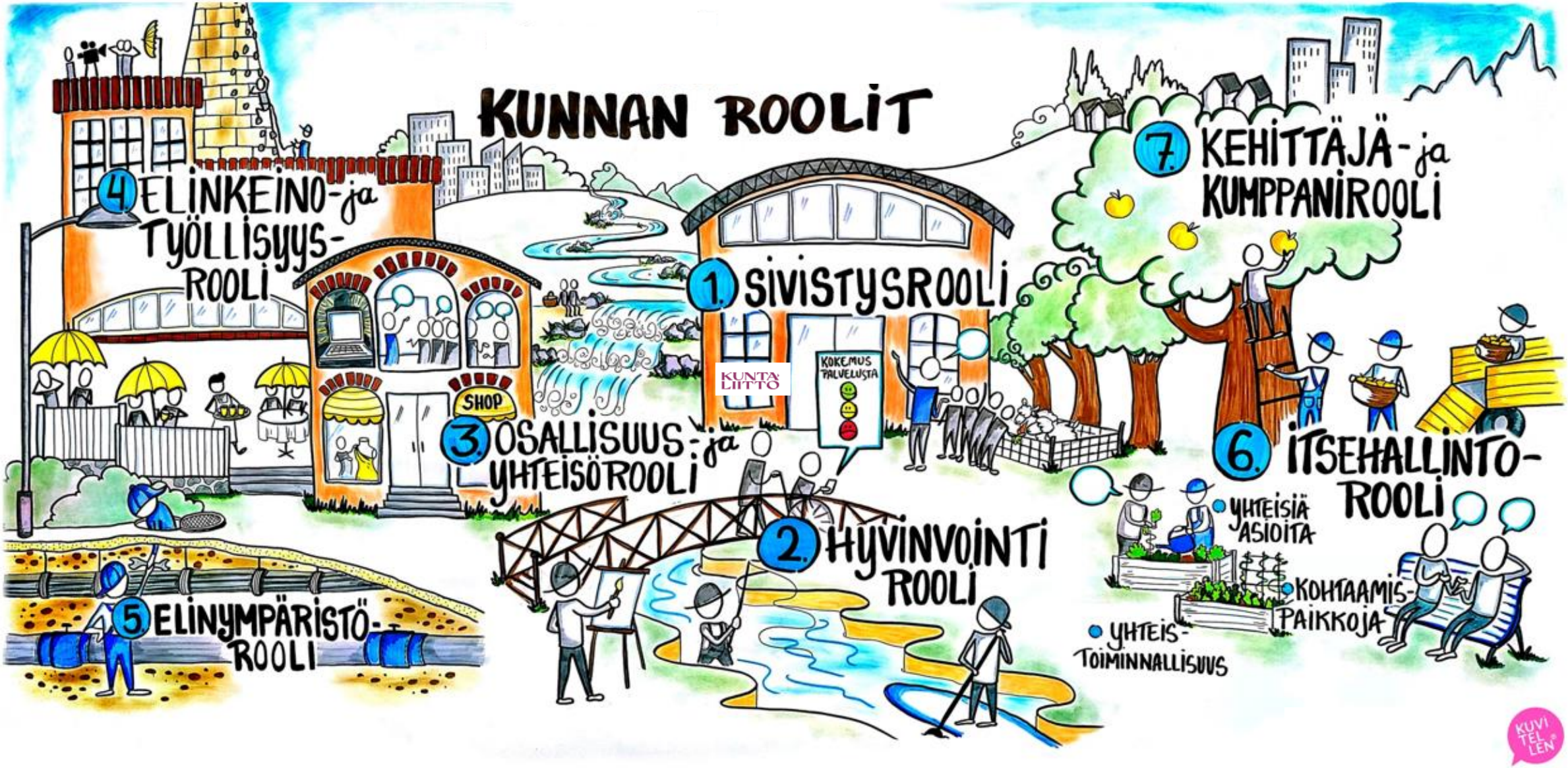

Tulevaisuuden kunta

Kiitos.

Tarja Myllärinen
050 596 9866
Tarja.myllarinen@kuntaliitto.fi
@TarjaMyllarine5

www.kuntaliitto.fi

KUNTA-LIITTO